

International Journal of **Kannada** Research

www.kannadajournal.com

ISSN: 2454-5813

IJKR 2019; 5(1): 63-65

© 2019 IJKR

www.kannadajournal.com

Received: 12-11-2018

Accepted: 15-12-2018

ಲೋಕಾತ್ ಪಿ

ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಧಾಪಕರು,
ಅಕ್ಷರ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್
ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಸ್ಟಡೀಸ್,
ಶಿವಮೊಗ್ಗ

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ.

ಲೋಕಾತ್ ಪಿ

ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಸುಂದರವಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ರಮಣೀಯವಾದ ಲೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರೆ ಕಾವ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರವ್ಯಕಾವ್ಯ ದೃಶ್ಯಕಾವ್ಯ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧ. ಅಭಿನಯ ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ರಸಭಾವಾದಿಗಳನ್ನು ಚೈತನ್ಯಯುತವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ದೃಶ್ಯಕಾವ್ಯದ ಉದ್ದೇಶ. ಜೀವನವನ್ನೇರೂಪಿಸಿ ತೋರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ರೂಪಕವೆಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ರೂಪಕವು ಹತ್ತು ವಿಧವಾದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಕವು ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. “ನಾಟ್ಯಂ ಭಿನ್ನ ರುಚೇರ್ಜನಸ್ಯ ಬಹುದಾಪ್ಯೇಕಂ ಸಮಾರಾಧನಂ” ಎಂಬಂತೆ ನಾಟಕವು ಭಿನ್ನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳ ಜನರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅಮಿತಾನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕಾವ್ಯೇಷು ನಾಟಕಂ ರಮ್ಯಂ ಎಂಬಂತೆ, ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಕವು ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಆದುದರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹಿರಿಯ ಸ್ಥಾನವಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಮೊದಲು ನಾಟಕಗಳ ದುರ್ಭಿಕ್ಷವಾಗಿತ್ತು. ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ನಾಟಕವೆಂದರೆ ಸಿಂಗಿರಾಯನ(೧೬೮೦) ಮಿತ್ರಮಿಂದಾ ಗೋವಿಂದ ಇದು ಹರ್ಷನ ‘ರತ್ನಾವಳಿ’ ನಾಟಕವೆಂದು ಅನುವಾದದಂತಿದೆ. ಅನಂತರ ೧೮೬೧ರಲ್ಲಿ ಬಸಪ್ಪಶೆಟ್ಟಿಗಳು ಆಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಷೇಕ್ಸ್ ಪಿಯರ್ ಮಹಾಕವಿಯ ಒಥೆಲ್ಲೋ ನಾಟಕವನ್ನು ‘ಶೂರಸೇನ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದರು; ಮತ್ತು ಕಾಳಿದಾಸನ ಶಾಕುಂತಲವನ್ನು ಉತ್ತಮ ಲೀತಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿ ಅಭಿನವ ಕಾಳಿದಾಸನೆಂಬ ಇವರನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಭಾಸನ ಸ್ವಪ್ನವಾಸವದತ್ತ, ಪಂಚರಾತ್ರಗಳನ್ನು ಅಳಸಿಂಗಾಚಾರ್ಯರು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಅನುವಾದಿಸಿದರು. ನಾಟಕ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೆನಿಸಿದ ಭಾಸನ ನಾಟಕಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅನುವಾದಿತವಾದವು. ನಾಗಾನಂದ, ಮಧುಮಾಲತಿ, ವೇಣೀಸಂಹಾರ ವಿಕ್ರಮೋರ್ವಶೀಯಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅನುವಾದವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸ್ವಂತಂತ್ರ ನಾಟಕ ರಚನೆಗೆ ಮೂಲಕಾರಣವಾಗಿ ನಾಟಕದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೂ ಸಹಾಯಕವಾದವು. ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನ, ಕಂಪನಿ ನಾಟಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕ, ಲೀತನಾಟಕ, ರೇಡಿಯೋ ಪ್ರಸಾರ ನಾಟಕಗಳೆಂಬ ವಿಧಗಳಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ನಾಟಕಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಗಾನಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿ ಜನರಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನಿತ್ತು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಳೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದವು.

ಯಕ್ಷಗಾನವು ಗಾನಪದ್ಧತಿಯ ಪುರಾಣನಾಟಕ; ಯಕ್ಷಗಾನವಾದುದರಿಂದ ಇದು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಥವಾ ಬಯಲಾಟವೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಈ ಬಯಲಾಟವು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದುಬಂದ ಗಾನಪದ್ಧತಿ ದೇಶಭಂದದ ಲೀತೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಕುಣಿತಕ್ಕೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನೊದಗಿಸಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ವೆನಿಸಿದೆ ಭಾವಪೂರ್ಣವಾದ ಹಾಡುಕುಣಿತಗಳೇ ಬಯಲಾಟದ ತಿರುಳಾಗಿವೆ. ಹೀಗೆ ಪುರಾಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗೀತಗಳ ತ್ರಿವೇಣಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಹಬ್ಬ ವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಯಕ್ಷಗಾನವು ಅದ್ಭುತ ಕಲಾಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಘನತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು. ಈ ಯಕ್ಷಗಾನವು ಕ್ರಿ.ಶ. ೪೫ ನೆಯ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು ಆದರೆ ೧೫೦೦ ಲಿಂದೀಚೆಗೆ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಕೃತಿಗಳು ದೊರೆತವೆ, ಯಕ್ಷಗಾನವು ವೀರರಸ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಪೌರಾಣಿಕ ನಾಟಕ, ಇದರಲ್ಲಿ ವೊದಲನೆನ್ನಬಹುದಾದ ವಾರಂಬಳ್ಳಿಯ ವಿಷ್ಣು ಎಂಬುವನು ಬಾಣಾಸುರನ ಕಾಳಗ, ಇಂದ್ರಕೀಲಕ, ವಿರಾಟಪರ್ವ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮೂಲಕಾರಣನಾದನು. ಅನಂತರ ಪಾರ್ತಿ ಸುಬ್ಬನು ಶಂಬರಾಸುರ ಕಾಳಗ, ರಾವಣಶ್ಯೂರಧವ, ಕೃಷ್ಣ ಸಂಧಾನ ಭೀಷ್ಮಪರ್ವ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಬರೆದನು ಇವನು ರಾಮಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪಂಚವಟ ಸೇತು ಬಂಧನ, ರಾವಣವಧೆ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಹಲವಾರು ರಾಮಾಯಣ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಯಕ್ಷಗಾನ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಎನಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅನಂತರ ದ್ರೌಪದಿಸ್ವಯಂವರ, ಸುಭದ್ರಾಕಲ್ಯಾಣ, ಧ್ರುವಚರಿತ್ರೆ, ಅತಿಕಾಯ ಕಾಳಗ, ಲವಕುಶರ ಕಾಳಗ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಯಂಗಡಿ ರಾಮಭಟ್ಟಾರು ರಚಿಸಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದರು ಈ

Correspondence

ಲೋಕಾತ್ ಪಿ

ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಧಾಪಕರು,
ಅಕ್ಷರ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್
ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಸ್ಟಡೀಸ್,
ಶಿವಮೊಗ್ಗ

ಬಯಲಾಟಗಳು ಕನ್ನಡಿಗರ ನೆಚ್ಚನ್ನು ಪಡೆದವು ನಮ್ಮ ಯಕ್ಷಗಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪೌರುಷದ ಪ್ರದರ್ಶನವಿದೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯಗಳಿದ್ದರೂ ವೀರ ತಾಂಡವಗಳೇ ಇಲ್ಲಿನ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜನರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕನ್ನಡ ರಂಗ ಭೂಮಿಯ ಜನತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದವು.

೧೮೪೩ರಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನದಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತವಾದ ಮಾರಾಠಿ ಸಂಗೀತ ನಾಟಕವು ಕಂಪನಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿ, ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲೆಯೂ ಕಂಪನಿಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ಈ ಕಂಪನಿ ನಾಟಕಗಳು ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಜನರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚೋದನೆಗೊಳಿಸಿದವು. ಅನೇಕ ಕಂಪನಿಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪೌರಾಣಿಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನಡಿದವು. ಮೈಸೂರು ರಾಜಾರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪೌರಾಣಿಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನಾಡಿದವು. ಮೈಸೂರು ರಾಜರ ಕೃಪಾಪೋಷಿತವಾದ ಕಂಪನಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದವು. ರಂಗಾಚಾರ್ಯರ ಕಂಪನಿಯು ಬಹಳ ನಾಟಕಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನವಿತ್ತಿತು. ವರದಾಚಾರ್ಯರು ೧೯೦೪ರಲ್ಲಿ ರತ್ನಾವಳಿ ಥಿಯೇಟರ್ ಕಂಪನಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಕನ್ನಡರಂಗದ ದೊರೆಯಾಗಿ ಮೆರೆದರು. ಇವರು ಕನ್ನಡ ನಾಡಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅನೇಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಕೀರ್ತಿಪಡೆದು ನಾಟಕಶಿರೋಮಣಿ ಎಂಬ ಚಿರುದನ್ನು ಪಡೆದರು. ಶಾಕುಂತಲ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ, ಪ್ರಹ್ಲಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಅಭಿನಂದನೀಯವಾಗಿ ಅಡಿ ಅನಾಟಕದ ನಾಯಕರನ್ನು ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯಗೊಳಿಸಿ ದೃಶ್ಯ ಕಾವ್ಯದ ಏಕೈಕ ಮೂಲಕಾರನರಾದರು, ಅನಂತರ ಗುಣ್ಣಿ ವೀರಣ್ಣನ ಕಂಪನಿಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಅಭಿನಯಗಳಿಂದ ಬೇಸತ್ತ ಜನರಿಗೆ ಹಿರಣ್ಣಯ್ಯನವರ ಮಿತ್ರ ಮಂಡಳಿ ೧೯೪೨ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿ ದೇವದಾಸಿ, ಮಕಮಲ್ ಟೋಪಿ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕಗಳಿಂದ ನಗೆಯ ಔಷಧಿಯನ್ನಿತ್ತಿತ್ತು. ಕುಡಿತ, ವಿಷಮವಿವಾಹದಂಥ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಟರನಿಸಿಕೊಂಡು ಮಡಿದರು. ಅವರ ಮಗ ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ ಇಂದು ಪುನಃ ಮಂಡಳಿಯ ತೆರೆಯತ್ತಿ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಲಂಚಾವತಾರ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಅನಾಚಾರ ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಈ ಕಂಪನಿಗಳು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪೌರಾಣಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕಗಳಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನವ ಚೈತನ್ಯವನ್ನೊದಗಿಸಿದವು. ಚಲನಚಿತ್ರಗಳು ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರಿಂದ ಕಂಪನಿನಾಟಕಗಳು ದ್ವಂದ್ವಿಗೇ ಬಂದರೂ ಕಾವ್ಯನಾಟಕ, ಗೀತನಾಟಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದವು. ಈ ಕಂಪನಿ ನಾಟಕಗಳು ನಾಟಕದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾದವು.

ನಾಟಕ ನಟನ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ರಚಿತವಾದ ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ. ನಾಟಕ ಪ್ರೇಕ್ಷಕನ ಭೌತಿಕ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಒಂದು ನಿಗದಿತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಮುಗಿಸುವಂಥದ್ದು. ನಾಟಕದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ನಟರ ನಟನೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ರಚಿತವಾಗಿರುವುದು. ನಾಟಕದ ದೃಶ್ಯಗಳು ಆಯಾ ಕಾಲದ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ಕಾರನದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರೀಕ್ ನಾಟಕಕಾರರು ಕಾಲೈಕ್ಯ, ಕ್ರಿಯೈಕ್ಯ, ಸ್ಥಳೈಕ್ಯ ಎಂಬ ಮೂರು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ನಾಟಕ ಒಂದು ಸಂಕೀರ್ಣ ಕಲೆ. ಅಂಗಿಕ ಅಭಿನಯ, ಪಾತ್ರಪೋಷಣೆ, ಸಂವಿಧಾನ, ರಂಗಪರಿಕರ, ಸಂಗೀತ, ಮೇಕ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ವರ್ಗದ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನಾಟಕದ ವಸ್ತು, ತಂತ್ರ, ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ವಸ್ತುವಿಷಯಗಳಾದ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಕಲಹ, ಪ್ರೇಮ, ಮತ್ಸರ, ಸುಖಾಂತಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಾಟಕ ಕಲೆ ನಂತರ ಓದುವ ವರ್ಗವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅನುಭವ ವಲಯದಿಂದ ಹೊಸತನವನ್ನು

ಕಂಡು ಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಪೌರಾಣಿಕ, ವೃತ್ತಿ, ಹವ್ಯಾಸಿ ರಂಗಭೂಮಿಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿ ಇಂದಿನ ತುರ್ತು ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಬಾನುಲ, ಖೇದಿ ನಾಟಕಗಳವರೆಗೆ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಈ ನಡುವೆ ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚಳುವಳಿಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಅನಾಥಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನೇ ಜೀವಾಳವಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಅಸಂಗತ ನಾಟಕಗಳೂ ಬಂದು ಹೋದವು. ಗ್ರೀಕ್ ರುದ್ರನಾಟಕಗಳಿಂದಿಡಿದು ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಆಧುನಿಕ ಇತರ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ನಾಟಕ ಜೀವಂತವಾದ ಕಲೆಯಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವತೆಯು ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ದಿವ್ಯದ್ದು ಇಂದಿಗಿಂತ ಹೋಗಿಬಂದ ಕೈಲಾಸು ಹಾಗೂ ಶ್ರೀರಂಗದಿಂದ ಎನ್ನಬಹುದು ಇವರು ಪ್ರತಿಭಾವಂತರಾಗಿ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ನವೀನ ನಡೆಯನ್ನೇ ಕಲಿಸಿದರು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಆಡುನುಡಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ವಿಡಂಬಿಸಿ ತೋರಿದರು. ಪ್ರಹಸನ ಸಿತಾಮಹ ಕೈಲಾಸರಂತೆ ಇಂದ್ರಿಷ್ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಬರೆಯುವವರು ಬರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ 'ಕನ್ನಡಕ್ಕೊಬ್ಬನೇ ಕೈಲಾಸಂ' ಎನ್ನುವಂತಾಯಿತು. ಶ್ರೀರಂಗರು ಭಾವಯುಕ್ತವಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪಾರ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದರು. ಕೈಲಾಸರವರು ರಂಗನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಹೊಸ ನಾಟಕಗಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ ಮಾಡಿದರು. ನಮ್ಮ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ನಾಟಕದ ಸಂಗೀತಾಭಿನಯಗಳ ಅತಿರೇಕವನ್ನೂ, 'ನಂಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಣೆ' ಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಆಸೆಯ ಹಾರವರನ್ನೂ ವಿಡಂಬನೆಮಾಡಿರುವರು. 'ಮೊಟ್ಟು ಗಣ್ಣಿ' 'ತಾಳೇಕಟ್ಟೋಕ್ಕೊಲನೆ, ಎಂಬುವುಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಸಮಾಜದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಖೇಚಿಸಿದರು ಬಂಡ್ವಾಳಿಲ್ಲದ ಬಡಾಯಿ ಯ ಲಾಯರು ಕಕ್ಷಿಗಾರನಿಂದ ಪುಕ್ಕಟೆ ಕಲಸಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮನೆ ನೀರೆ ಮಾಯವಾಗುವುದು 'ಹೋಂರೂಲ್' ನಲ್ಲಿ ರಾಮಣ್ಣನಂಥ ಮೈದಾನದ ಹೆಬ್ಬುಲ ಮನೆಯ ಮೂಲಿಯಾದನು ಅಮ್ಮವ್ರ ಗಂಡ ಗಂಡಸ್ತೆತ್ತಿ ಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡ ಸತ್ತಾಗ ನೀಕರಣೆ ಹೊಡೆದು ಕೂಡುವ ಸಾವಿತ್ರಿಯದೊಂಡು ಮೋಜಾದರೆ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ವೈದ್ಯನಾಗಿ ರಂಗಣ್ಣನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಮದ್ದು ಹುಡುಕಿ ತನ್ನ ವೈದ್ಯ ಪ್ರಬಲವಾಯಿತೆಂಬ ಗುಟ್ಟು ರಬ್ಬಣ್ಣಿ ಹೆಂಡತಿಯ ಕೈಲ ಸಿಕ್ಕಿ ಮೆತ್ತಗಾಗುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ಮೋಜು ಇವರ ಬಹಿಷ್ಕಾರ, ಸೂಕೆ ಎಂಬ ನಾಟಕಗಳು ಗಂಭೀರ ವಿಚಾರ ದುರಂತಗಳಾಗಿವೆ. ಕೈಲಾಸರವರು ಇಂಥ ನಾಟಕಗಳಿಂದ ಜನರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನವಚೈತನ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ನಾಟಕ ಸಿತಾಮಹ ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು.

ಕೈಲಾಸರವರಂತೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗರು ಬಹಳ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ನೆರವಾದರು. ಇವರು 'ಹರಿಜನೋದ್ಧಾರ', 'ಪ್ರಪಂಚ ಪಾಣಿಪತ್ತು', 'ಸಂಸಾರಿಗಕಂಸ', 'ಮುಕ್ಕಣ್ಣ', 'ವಿರಾಟಪುರುಷ', 'ಕಪಟ ನಾಟಕ', 'ಶೋಕಚಕ್ರ' ಅಹಲೋದ್ಧಾರ ಮೊದಲಾದ ಹೊಸ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು.

ಇವರು ಹಾಗೆ ಉತ್ತಮ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸಿದವರು ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಇವರ ಹೊಸ ಸಂಸಾರ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಸಂಶಯಗಳಿಂದ ಹದಗೆಟ್ಟ ಬಾಳನ್ನು ಅಂತಃಕರಣದ ಕೌಶಲದಿಂದ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗೆ ತರುವುದಾಗಿದೆ. ಹುಚ್ಚಾಟದಲ್ಲಿ ಬಂದ ತಿರುಕರ ಪಿಡುಗು ಏಕಪಾತ್ರಾಭಿನಯದಂತೆ ಶ್ರೀಮಂತನೆದುರು ಸರಿಯುವ ಭಿಕ್ಷುಕರ ವೈವಿಧ್ಯ ತೋರಿದೆ. 'ಸಾಯೋ ಆಟ ದೆವ್ವದ ಮನೆ' ಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಹೆಂಡತಿ ಕಾದಾಡಿದಾಗ ಇದ್ದ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ತಾಯಿಯನ್ನು ಯಾತ್ರೆಗಟ್ಟಿದ ವಿಷಯವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ 'ಗೋಲ್' ಎಂಬ ಏಕಾಂತವು ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆದರ್ಶಕಥನವನ್ನು ನಿರೋಪಿಸಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ನಾಟಕಗಳು ಗಾತ್ರದಲ್ಲಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಗುಣದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯವು. ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಪೌರಾಣಿಕವಸ್ತುವನ್ನು ನವ್ಯ ರೀತಿಯಿಂದ ಒದಗಿಸಿದವರು

ಶ್ರೀಯವರು. ಅವರು ರನ್ನನ ಗದಾಯುದ್ಧವನ್ನು ನಾಟಕಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿದರು. ಅವರು ಸರಳ ರಗಳೆಯನ್ನೇ ನಾಟ್ಯ ಭಂದವಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಲ್ರೀಕ್ ಪ್ರಭಾವ ದಿಂದ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ್, ಪಾರಸೀಕರು ಎಂಬ ದುರಂತ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸಿ ದೃಶ್ಯಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಕಳೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟರು. ಅಂತಿಗೊನೆಯನ್ನು ಕೆ.ವಿ. ರಾಘವಾಚಾರ್‌ರವರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನಾಟ್ಯ ಭಂದದಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಮಹಾನಭಾವರು ಕುವೆಂಪುರವರು. ಇವರು ಪದ್ಯ, ಗದ್ಯ, ವಿಮರ್ಶೆಕಾದಂಬರಿ ಕವನಗಳು, ನಾಟಕಗಳು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪರ ಕಾಣಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಧನ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಪ್ರತಿಮಾ ವಿದಾನದ ಕೃತಿಗಳ ಬೃಹತ್ತು ಮಹತ್ತು ಕೇವಲಮನೋರಂಗಕ್ಕೆ ವೇದ್ಯವಾದವುಗಳು. ಇವರ ನಾಟಕಗಳಂತೂ ಭಾವನಾಮಯವಾದವುಗಳು ಇವರ 'ಯಮನಸೋಲ'ನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮವು ಧರ್ಮವನ್ನು ಗೆದ್ದದೂ, ಮಹಾರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಾಳನು ನಿರ್ದಿಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆದು ಬುದ್ಧನಾಗಲು ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟದ್ದು ರಮ್ಯವಾಗಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿವೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯಗಳ ಸೀತಾಪರಿತ್ಯಾಗವು ಇವರ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 'ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಭಾಗ್ಯ'ವಾಗಿದೆ. ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ವಿ ಯಲ್ಲಿ ಶಂಖೂಕನು ಶೂದ್ರನಾದರೂ ಉತ್ತಮ ತಪಸ್ವಿ ಎಂಬ ದರ್ಶನವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. 'ಬೆರಳ್ ಕೊರಳ್'ದಲ್ಲಿ ಏಕಲವ್ಯನ ಹೆಬ್ಬೆರಳು ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯಾದಾಗ ಅವನ ತಾಯಿಯ ಆರೋ ಬಲ ನನ್ನ ಕಂದನ ಬೆರಳ್ ಬಲಯಕ್ಕೆ ಆ ಪಾಪಿಯ ಕೊರಳ್ ಎಂಬ ಶಾಪದ ಮಹತ್ವದಿಂದ ರಣದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನ ಬಲಯಾದುದನ್ನು ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು 'ಶೃಶಾನ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ'ದ ದಿವ್ಯ ಭವ್ಯವು ಆದ ಕಲ್ಪನೆ ಸುಂದರ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಈ ನಾಟಕವು ಕೌರವನ ಭಲ, ಭೀರ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಮತ್ತು ಆದರ್ಶನ ಮಹಾವೈಶಾಲ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರಸಗನ್ನಡಿಯಾಗಿದೆ. ಚಂದ್ರ ಹಾಸ'ವೂ ಈ ಪುರಾಣ ಕೃತಿಗಳ ಮಾಲೆಯದೇ ಆಗಿದೆ. ಜಲಗಾರ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನಾದರೂ ದೇವರನ್ನು ಕಂಡು ಆನಂದಿಸಿದ ದೃಶ್ಯ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಭಗಂತನದರ್ಶನಕ್ಕೆ ನಿಶ್ಚಲಭಕ್ತಿಯೊಂದೇ ಕಾರಣವೆಂಬ ದರ್ಶನಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ಇವರ 'ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ' ಇದನೂಲಿನ ಇತಿಹಾಸದರ್ಪಣವಾದರೆ 'ಇರುಗಾಳ' ಣಂಪೆನ್ನನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿದ ಉತ್ತಮ ನಾಟಕವಾಗಿದೆ.

ಈ ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಉತ್ತಮವಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಏಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಗಣ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಕಾರಂತರು 'ಗರ್ಭಗುಡಿ' ಲವಕುಶರು, ಸಾವಿತ್ರಿ' ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ ಪು.ತಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು 'ಅಹಲೈ' ಶಬರಿ, ಹರಿಣಾಭಸರನ, ಗೋಕುಲನಿರ್ಗಮನೆ' ಎಂಬ ರೀತಿನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀನಿವಾಸರು 'ಯಶೋಧರೆ' ಸಾವಿತ್ರಿ, 'ತಿರುಪಾಣಿ' ಇವುಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವಿ.ಲೀತಾರಾಮಯ್ಯನವರು, ಡಿ.ವಿ.ಜಿ, ರಂ.ಶ್ರೀ.ಮುಗಳ, ಸಂಸ, ಕಸ್ತೂರಿ ಮೊದಲಾದವರು ಅನೇಕ ನಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಎಂ.ಆರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿಗಳ ನಾಗರಿಕವು ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಕ್ಷಿಸುವುದಾದರೆ. ಧರ್ಮದುರಂತವು ಮತಾಂತರದ ಅವಾಂತರವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಇವರು ಸೈರೆಂಥಿ, ರತಿವಿಲಾಪ, ತಪಸ್ವಿನಿ, ಮೊದಲಾದ ನಾಟಕಗಳಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿ ನಾಟ್ಯಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಕಾಣಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನಾಟಕದಂತೆ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳೂ ಕೂಡ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರೇರಕವಾಗಿವೆ. ಈ ಮೂಲಕವೂ ಅನೇಕ ನಾಟಕೀಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಪ್ರಚಾರವಾಗುತ್ತಿವೆ. ರೇಡಿಯೋ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸಾರ ರೂಪಕ ವಿಶಿಷ್ಟ

ತಂತ್ರದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಈ ಪ್ರಸಾರ ನಾಟಕಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿವೆ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಗದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಈ ಅನೇಕ ಬಗೆಗಳು ಭರದಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಹಿತ್ಯದೇವಿಯ ಕೈಗನ್ನಡಿಯಾಗಿವೆ. ಹೀಗೆ ಈ ನಾಟಕ ಕಲೆಯು ಯಕ್ಷಗಾನ, ಪೌರಾಣಿಕ, ಕಂಪನಿ ನಾಟಕಗಳು, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಲೀತಿಯ ನಾಟಕಗಳು, ರೇಡಿಯೋ ನಾಟಕಗಳು ಎಂಬ ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಜೀವಕಳೆಯನ್ನು ತಂದಿವೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

1. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯ,
2. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೋಶ - ಸಂಪಾದಕರು ರಾಜಪ್ಪ ದಳವಾಯಿ,
3. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗಾತಿ - ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು,
4. ಖಂಡೋಬಾ ಪಿ. ಕೆ - ಜಾನಪದ ಮುನ್ನೋಟ,
5. ಜಾನಪದ ಸ್ವರೂಪ - ಹಾ.ಮಾ. ನಾಯಕ,
6. ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು - ಗೊ.ರು.ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ,
7. ಕರ್ನಾಟಕ ಕನ್ನಡ ವಿಷಯ ವಿಶ್ವಕೋಶ - ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯ.